

Verslag

Workshop Domein Grondwatergebruik

Datum

23 april 2020 15.00-17.00 uur

Locatie

Online

Voorzitter

Frank Terpstra/Erik Simmelink

Aanwezig

Online meeting bezocht door 20 stakeholders

Verslag

Annita Vijverberg et. al.

Hieronder vindt u een verslag van de workshop Domein Grondwatergebruik. Deze vond plaats naar aanleiding van de Sprint review Grondwater Sprint 31, waarin te weinig tijd was om dit domein voldoende te bespreken. Bij dit verslag horen de sheets waarin de presentaties zijn weergegeven. Voorafgaand konden deelnemers hun vragen behoeftes invullen op een digitaal note bord. Deze input is besproken in de workshop en is opgenomen in dit verslag. De tijdens de workshop besproken onderwerpen en bediscussieerde vragen zijn in dit verslag geordend op soort onderwerp.

Inleiding: Kaders en doorlopen proces

Frank Terpstra geeft een introductie van de BRO en de kaders die vanuit de wet zijn meegegeven voor het domein grondwatergebruik. Daarnaast geeft Frank aan wat er al gedaan is aan scope-onderzoek en voorbereiding voor dit domein.

Jelle van Sijl (Vitens) geeft n.a.v. Frank zijn inleiding aan dat hij in de kern de (tijdelijke)bronbemalingen en onttrekkingen tbv (permanente) saneringsdoelen mist. Deze scopevraag komt later in de workshop terug.

Matthijs Borst (namens gemeente Rotterdam) : Worden gesloten WKO systemen als grondwatergebruiker beschouwd? Antwoord Standaardisatieteam (ST): Ja , dat klopt, dat komt later in deze workshop nog naar voren.

Erik vd Zee (Prog. Bureau BRO) geeft aan dat hij vermoedt dat tijdelijke bemalingen (bemalingen van < 1 jaar) niet in de BRO hoeven. Dat is ergens vermeld. Erik Simmelink antwoordt dat dit waarschijnlijk het kader bij grondwatermonitoring betreft. Daar hoeven monitoringactiviteiten die < 1 jaar duren niet in de BRO. Voor grondwatergebruik moet de scope nog bepaald worden. Wat betreft onttrekkingen t.b.v. bodemsaneringen: Deze scopevraag komt later in de workshop terug (zie onder).

Peter Dorsman (gemeente Rotterdam): Vallen alleen de vergunnings-gegevens onder de BRO of ook de gerapporteerde onttrekken hoeveelheden n.a.v. de verleende vergunning.

Antwoord ST: De gerapporteerde hoeveelheden zullen vallen onder het registratieobject grondwaterproductiedossier.

Vraag Harry van Manen (RWS): in hoeverre kunnen bronhouders verantwoordelijk zijn voor aanlevering omdat zij alleen vergunninggevers zijn, de verantwoordelijkheid van de kwaliteit ligt toch bij de eigenaar? Waar gaat straks de terugmelding naar toe?

Antwoord ST: Terugmeldingen zullen gaan naar bronhouders. Zij zullen de vraag weer verder moeten doorzetten. Als meldingen ook in de BRO komen zullen ook de bronhouders (bestuursorgaan) aanspreekpunt zijn voor een terugmelding.

Scope onderzoek eerdere sprints

Marjan Bevelander geeft aan dat het belangrijker is te kijken naar de Omgevingswet dan naar de huidige (Water)wetgeving omdat de Omgevingswet er al snel aankomt. Het is mogelijk dat de inwerkingtreding van dit stuk van de BRO wacht op de inwerkingtreding van de Omgevingswet zodat de twee goed op elkaar passen. Erik Simmelink geeft aan dat dit wordt onderkend en dat dit 'onderhanden' is bij het Standaardisatieteam.

Het Standaardisatieteam heeft onderzocht of het nodig is om een apart registratieobject 'vergunning' te maken. In de wet staat dat bij het registratieobject 'vergunning' een ruimtelijke begrenzing meegegeven moet worden. Bij grondwatergebruiksvergunningen ikv Waterwet is geen sprake van een formeel vastgelegde ruimtelijke begrenzing. Het 'werkingsgebied' is een berekend gebied, dergelijke modelmatige gegevens zouden thuishoren in 'modellen' en niet onder 'constructie' in de BRO als authentieke gegevens. Dit geldt ook voor interferentiegebieden. Daarom is ervoor gekozen geen apart registratieobject vergunningen te maken. We maken het gegevensmodel daarmee eenvoudiger.

Erik vd Zee geeft aan dat in de Omgevingswet mogelijk wel sprake is van een formele ruimtelijke begrenzing (term werkingsgebied/Irene : toepassingsbereik?) . Het Standaardisatieteam gaat dit uitzoeken. Overigens worden, ook als vergunning geen apart registratieobject is, de vergunde gegevens opgenomen. Ze krijgen dan een plaats in het registratieobject grondwatergebruikstelsel (als specialisatie onder het object).

Sander Rumahloine: Hoe zit het dan met de interferentie gebieden voor bodemenergiesystemen? Antwoord ST: dit zijn ook gemodelleerde gebieden die niet in de BRO opgenomen zullen worden.

Sander Rumahloine: Dus putten buiten gebruik blijven in BRO geregistreerd? Antwoord ST: putten die buiten gebruik zijn gesteld blijven aanwezig in de BRO maar krijgen een status die aangeeft dat ze buiten gebruik zijn.

Scope vragen – vormen van gebruik

Jelle van Sijl: Het komt voor dat grondwater onttrokken wordt ter bescherming (beheersmaatregel) van drinkwatergebieden (bijvoorbeeld). Moet dit in de BRO, hoe wordt dit geregistreerd? Antwoord ST : Dit is onderdeel van de scopevraag. Als dit vergunningsplichtige of meldingsplichtige onttrekkingen zijn is nu het voorstel om ze op te nemen in de BRO. Dit zal in de DBG op 6 mei besproken worden.

Peter Dorsman: We hebben ook nog insitu-saneringen waarbij grondwater wordt onttrokken, gereinigd en daarna, na zuivering op riool of weer geïnfilterd of juist van voedingsstoffen voorzien. Antwoord ST: De vraag of saneringsonttrekkingen in scope zijn zal worden voorgelgd aan de DBG grondwater. De gegevensinhoudelijke uitwerking (wat gaat daarvan worden vastgelegd) volgt daarna.

Discussie over ondergrens onttrekkingen

Harry van Manen: Kleine onttrekkingen kunnen samen 'een grote' vormen. Dit zou ervoor pleiten de meldingsplichtige onttrekkingen ook op te nemen in de BRO. Antwoord ST : dat is ook wat wordt voorgesteld. Maar dit betekent wel dat bestuursorganen (Waterschappen) deze gegevens aan moeten leveren aan de BRO: dit levert een extra regeldruk op.

Bas Nelemans (Prov. Noord Brabant) naar aanleiding van een melding op het ' digitale prikbord': het is belangrijk veel te weten over onttrekkingen bij gevoelige gebieden.

Harry van Manen zou graag kortere (< 1 jaar, maar wel grote) onttrekkingen ook kunnen opnemen, eventueel optioneel. Met andere woorden zou de ondergrens scope afbakening niet gebaseerd op 'volume maal tijd' moeten zijn?

Willem-Jan Zaadnoordijk (TNO): Uiteindelijk wil je via dit deel van de BRO alle onttrekkingen kunnen zien die effect kunnen hebben (schade veroorzaken, GLD beïnvloeden, van belang voor KRW-rapportages). Het zal praktisch niet in een keer haalbaar zijn - vraag is dan in welke praktische stappen je daar kan komen.

Afgesproken wordt dat:

- 1) Het standaardisatieteam een voorstel gaat maken voor een logische ondergrens (vergund volume ofwel volume x tijdsduur). Dat voorstel wordt voorgelegd aan een aantal deskundigen.
- 2) Mb.t. de voorziene regeldruk voor met name waterschappen: aan Dick Konings en Irene Fransen wordt gevraagd om de zienswijze van de Waterschappen (via UvW) hierover te inventariseren (samen met de wens om saneringsonttrekkingen in scope te plaatsen) en het antwoord hierover terug te melden aan het Standaardisatieteam.

Erik Simmelink licht toe dat wordt voorgesteld om infiltraties ten behoeve van het op een later moment weer gebruiken van dit grondwater binnen scope te zetten. Overige infiltraties (hemelwaterinfiltraties, lozingen) willen we (voor nu) buiten scope zetten.

Matthijs Borst vraagt zich hierbij af of grote hemelwaterinfiltraties, vanaf een bepaalde grenswaarde wellicht wel opgenomen zouden moeten worden. Hij vraagt zich af waar gegevens over grote infiltraties terecht komen. Deze infiltraties moeten worden aangemeld bij de gemeente. Irene Fransen geeft als reactie aan dat de registratie van het in de bodem brengen van water op dit moment versnipperd is: als het gaat om kwaliteit wordt het bij gemeenten gemeld en als het gaat om retourbemaling bij waterschappen. Overige toepassingen van in de bodem brengen van water is niet belegd. Eventueel neemt het standaardisatieteam hierover later nog contact op met Matthijs.

Ariane Cruz: Is een onderbemaling een indirecte onttrekking van grondwater en daarom meldingsplichtig in de BRO? Zij licht toe dat in Zaandam men meer inzicht zou willen in de gebieden die onderbemaald worden. Antwoord ST: Onderbemaling gebeurt via sloten en is daarom niet in scope, ook drainage is nu niet in scope.

Philip Nienhuis vraagt of de infiltratiepoelen ook meegenomen moet worden in dit registratieobject. "Dan kunnen de winkanalen ook worden meegenomen." Het standaardisatieteam gaat de wenselijkheid en haalbaarheid uitzoeken.

Erik vd Zee geeft aan dat (ter vergelijking) infiltratie ook bij mijnbouw aan de orde is, maar dan veel dieper. Zie Waterinjectie in dit rapport bvb https://www.nam.nl/techniek-en-innovatie/waterinjectie-in-twente/downloads/waterinjectie-twente/_jcr_content/par/expandablelist/expandablesection_1097108997.stream/1474581012577/857867e65e5201056095f5705833452adcc985aa/rapport-ii-hoofdstuk18waterinjectie.pdf

Jelle van Sijl vraagt of de dieptegrens mijnbouwwet >500m ook de diepte grens van BRO GU is? Antwoord ST: in principe wel. Constructies en gebruik van de ondergrond die onder het Mijnbouwwet-kader vallen, behoren in de BRO tot een ander Domein.

Scope vragen – gegevensinhoud

In eerste instantie zal het Standaardisatieteam zich richten op de gemeenschappelijke kern: de gegevens die voor elk gebruiksdoel vastgelegd worden. Daarnaast is het mogelijk om voor bepaalde gebruiksdoelen een (iets) andere gegevensinhoud vast te leggen dan voor andere gebruiksdoelen. Te denken valt met name aan de bodemenergiesystemen.

Jelle van Sijl (Vitens): de vergunning heeft soms ook een dieptebeperking, waarbij het systeem wordt onderverdeeld in 'etages' in de ondergrond. Jelle geeft ook aan dat een vergunning soms in delen in gebruik wordt genomen. Hoe gaan we daarmee om?

Antwoord: Dat moeten we in de gegevensdefinitie kunnen onderscheiden. Dit zal door het Standaardisatieteam verder worden uitgewerkt

Vraag van Erik vd Zee: hoe haal je (gegevens van) water t.b.v. energie en water t.b.v. andere gebruiksdoelen uit elkaar? Antwoord ST: dat zou in de vorm van gegevensinhoudelijke specialisaties prima moeten kunnen. We moeten voorkomen dat dit niet door elkaar heen gaat lopen.

Philip Nienhuis n.a.v. de energie opbrengst/productie die buiten scope is: het netto opwarmen of afkoelen van grondwater over langere tijd kan in de toekomst best relevant gaan worden. Dat geldt natuurlijk voor systemen met een warmtebalans ongelijk nul.

Jelle van Sijl vraagt in hoeverre LGR rekening houdt met horizontale putten, strengen. Het ST vermoedt dat dit niet in LGR is ondergebracht. Matthijs Borst geeft aan dat alleen het registreren van de XY-coördinaat van de bovenkant van de put niet echt werkbaar is. Dit geldt ook voor bodemenergiesystemen. Matthijs Borst: Met name bij bronbemalingen die betrekking hebben op leidingwerk (riolering, gasunie) is het van belang om te onderkennen dat dit geen puntobjecten zijn, maar eerder lijnobjecten of vlakken. Het lijkt mij wenselijk om dergelijke projecten op niveau van 'project' vast te leggen en niet op niveau van 'bron'. Philip Nienhuis geeft aan: bronbemalingen zijn toch altijd t.b.v. lijnen of vlakken? Matthijs Borst: Een bouwput kan met enige fantasie nog wel als puntobject worden beschouwd. Daarop geeft het standaardisatieteam als reactie dat dat niet de bedoeling is, de gegevens die op een onttrekkingsput van toepassing zijn kunnen niet gebruikt worden bij een bouwput.

Oplossing zou kunnen zijn om de filters te registreren. We moeten daarbij rekening houden met wat er in de wet gevraagd wordt. Marjan Bevelander vult aan dat verplichting in de BRO kan helpen bij het aanleveren en registreren. Ook hier komt de vraag op welke registratielast dit met zich meebrengt.

Willem-Jan Zaadnoordijk: discussie over horizontale putten doet ook denken aan vacuumsystemen waarbij meerdere putten op een pomp zitten en je alleen het totaaldebiet weet en niet per put. Jelle van Sijl geeft als tip: wat betreft geometrie opties zou ik ook even langs de duinwaterbedrijven gaan (voor wat betreft infiltratie als ook onttrekking).

Erik vd Zee stelt voor om alle usecases waarbij geometrie meer dan een punt is in beeld te brengen.

Matthijs Borst: er kunnen grote systemen met meerdere filters voor komen. Dit vraagt om uitwerking van usecases voor het vastleggen van geometrie.

De discussie wordt afgesloten met het besluit dat het ST dit gegevensinhoudelijk gaat uitwerken:

Voor alle voorbeelden die langs zijn gekomen kunnen we bekijken of we het in of buiten scope zetten en wat dit betekent voor de geometrie. Opgemerkt wordt dat de balans tussen regeldruk en de wens voor gegevens voor hergebruik blijft terugkomen.

Peter Dorsman: Ik zit me steeds meer af te vragen of dat we dit nu allemaal echt wel willen. Gaan we niet naar een veel te hoog detail niveau... Het aantal gebruikers van dit soort gedetailleerde gegevens is erg beperkt. Als ze nodig zijn kan ook worden volstaan met het beschikbaar stellen van de contactgegevens waar dit opgevraagd kan worden toch.... Lonen de kosten om dit allemaal zo gedetailleerd op te willen slaan wel de baten die het gaat opleveren?

Afsluiting

Erik bedankt de aanwezigen voor de input/feedback.